

Sfânta Poartă

Astăzi credincioșii intră în Biserica Învierii pe o singură poartă care se numește „sfânta Poartă”. Dimensiunile ei sunt destul de mari, având o înălțime de peste cinci metri și o lățime de peste trei metri. Cele două canaturi ale porții sunt făcute din lemn de chiparos și nuc și sunt întărite pe interior cu plăci metalice. Pe cele două ciocănele circulare ale porți se află inscripții în limba arabă. Pe cel din dreapta scrie: „Bucură-te de dorința ta împlinită, pelerinule. Intră în bucuria Domnului, în cerul plin de lumină... maica Bisericilor”. Pe cel din stânga scrie: „Intrați, străinilor, în curțile Domnului, în mormântul vieții, unde se sălășluiește harul și se revarsă lumina binecuvântată”.

Lângă această intrare, înspre răsărit, există altă intrare identică, care a fost închisă în 1187. Aceste două intrări constituie complexul porților Bisericii, având de o parte și de alta unsprezece coloane de marmură albă și verzuie, ce au la capătul de sus capiteluri în stil corintic. În partea în formă de semicerc de deasupra ușii existau altădată basoreliefuri reprezentând Învierea lui Lazăr, Intrarea în Ierusalim, Spălarea picioarelor și Cina cea de taină. Acestea se păstrează azi în Muzeul Rockefeller din Ierusalim. În partea circulară de deasupra porții închise se aflau embleme, sub care era așezată icoana Maicii Domnului îmbrăcată în aur, cunoscută mai ales din viața Cuvioasei Maria Egipteanca. Această icoană s-a păstrat până în anul 1801.

La intrarea în Biserică, în partea stângă, se poate observa coloana din mijloc, având o crăpătură adâncă în partea de jos. Potrivit tradiției, în 1580, când Murat al III-lea, în urma mitei primite, le-a cedat armenilor dreptul de a săvârși slujba Sfintei Lumini, ortodocșii s-au adunat în sfânta Curte, așteptând să vadă ce avea să se întâmple. În ciuda încercărilor disperate ale patriarhului armean, Sfânta Lumină nu s-a aprins în sfântul Baldachin sau în alt loc din interiorul Bisericii. Atunci coloana de marmură s-a crăpat și de acolo ortodocșii au primit Sfânta Lumină. Emirul Tunom, care a fost martor la această minune, s-a minunat și a strigat: „Mare este credința Elinilor!”, exclamație care l-a costat viața. Când sultanul a aflat de această minune, a emis un firman

prin care se recunoștea că dreptul de a primi Sfânta Lumină aparține exclusiv Patriarhului grec ortodox. Armenii, firește, au propria lor interpretare cu privire la crăpătura adâncă din coloană, interpretare potrivit căreia niște pelerini săraci, care nu aveau bani să plătească taxa impusă, au rămas în afara Bisericii. Dumnezeuiasca Pronie însă s-a îngrijit și de ei, căci Sfânta Lumină li s-a arătat, ivindu-se din crăpătura coloanei.

În timpul nopții, sfânta Poartă rămâne închisă, iar cheile le păstrează portarii musulmani dintr-o anumită familie care a moștenit acest drept. Reprezentanții fiecărei confesiuni, de fiecare dată când voiesc să deschidă poarta pentru slujbe sau cu alt scop, îl înștiințează pe portar. Acesta deschide poarta și o păzește până la sfârșitul slujbei, când o închide și pleacă. Dar deschiderea și închiderea oficială a porții Bisericii este un eveniment aparte la care trebuie neapărat să fie prezent și portarul grec.

Coloana crăpată și înnegrită

În ziua Paștilor din anul 1549 d.Hr., armenii au reușit să-l mituiască pe administratorul turc pentru a emite un ordin prin care interzicea Patriarhului grec ortodox Sofronie IV să intre în Biserica Învierii pentru slujba Sfintei Lumini. Paznicii au închis sfânta Poartă și Patriarhul Sofronie IV, împreună cu clerul și credincioșii, așteptau afară rugându-se și așteptând să vadă ce avea să urmeze. Și, într-adevăr, răspunsul Domnului nostru a venit neîntârziat. În ciuda încercărilor disperate ale patriarhului armean, Sfânta Lumină nu s-a aprins în sfântul Baldachin sau în alt loc din interiorul Bisericii, ci a ieșit din coloana care a rămas până astăzi crăpată și înnegrită. Spre uimirea tuturor, lumânările pe care le ținea în mână Patriarhul ortodox s-au aprins singure. Apoi Patriarhul a dat Sfânta Lumină ortodocșilor care se aflau în curte, iar patriarhul armean a plecat rușinat. Acest eveniment minunat l-a mărturisit emirul Tunom care păzea în clipa aceea sfânta Poartă. De aceea a crezut și a devenit creștin. Turcii însă l-au ucis ca să nu se afle minunea. Potrivit altei interpretări, când a văzut minunea, acesta a strigat celor adunați acolo: „Aceasta este credința cea adevărată!”. Datorită faptului că și-a schimbat credința, turcii l-au ars de viu. Osemintele sale se păstrează astăzi în Mănăstirea Megali Panaghia. Când

sultanul a aflat de această minune, a emis un firman prin care se recunoștea că dreptul de a primi Sfânta Lumină aparține exclusiv Patriarhului grec ortodox.